IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Obrony Narodowej**
(nr 118)
z dnia 16 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej (nr 118)

16 czerwca 2023 r.

Komisja Obrony Narodowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Jacha (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od l stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3371) w zakresie:

1) części budżetowej 29 – Obrona narodowa:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje podmiotowe i celowe;

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 20, 26, 29 i 31;

3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 752 – Obrona narodowa:
a) dochody i wydatki,
b) dotacje celowe;

4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów;

5) dotacji podmiotowych;

6) agencji wykonawczej – Agencji Mienia Wojskowego;

7) instytucji gospodarki budżetowej – Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;

8) państwowego funduszu celowego – Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych.

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Skurkiewicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej wraz ze współpracownikami, **Mirosław Stasiak** zastępca dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Tadeusz Dziuba** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **gen. bryg. Krzysztof Zielski** szef Zarządu Planowania Rzeczowego (P-8) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, **gen. bryg. Mirosław Bryś** szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji, **gen. bryg. Romuald Maksymiuk** zastępca szefa Agencji Uzbrojenia wraz ze współpracownikami, **gen. bryg. Dariusz Mendrala** dyrektor Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, **Agnieszka Bolesta** prezes Agencji Mienia Wojskowego, **Witold Lewandowski** starszy specjalista w Zespole Rozwoju i Modernizacji Sił Zbrojnych Departamentu Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi Biura Bezpieczeństwa Narodowego oraz **Paweł Rodzoś** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek**, **Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dzień dobry państwu.

Otwieram 118. posiedzenie Komisji Obrony Narodowej. Stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3371) w zakresie:

1) części budżetowej 29 – Obrona narodowa:

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje podmiotowe i celowe;

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 20, 26, 29 i 31;

3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 752 – Obrona narodowa:

a) dochody i wydatki,

b) dotacje celowe;

4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów;

5) dotacji podmiotowych;

6) agencji wykonawczej – Agencji Mienia Wojskowego;

7) instytucji gospodarki budżetowej – Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;

8) państwowego funduszu celowego – Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych.

Referuje minister obrony narodowej. Koreferuje poseł Leszek Dobrzyński, przewodniczący podkomisji stałej do spraw budżetu.

Witam zaproszonych gości. Witam pana Wojciecha Skurkiewicza, sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej. Witam pana Tadeusza Dziubę, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, pana Sławomira Cichockiego, dyrektora Departamentu Polityki Zbrojeniowej MON, pana Wojciecha Drobnego, dyrektora Departamentu Spraw Socjalnych MON, pana generała brygady Sławomira Kozickiego, zastępcę dyrektora Departamentu Budżetowego MON, pana generała brygady Krzysztofa Zielskiego, szefa Zarządu Planowania Rzeczowego (P-8) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, pana generała brygady Mirosława Brysia, szefa Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji, pana generała brygady Romualda Maksymiuka, zastępcę szefa Agencji Uzbrojenia, oraz pana generała brygady Dariusza Mendralę, dyrektora Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Witam panią Agnieszkę Bolestę, prezes Agencji Mienia Wojskowego, pana pułkownika Dariusza Milczarka, zastępcę dyrektora Departamentu Budżetowego MON, pana pułkownika Jacka Sankowskiego, zastępcę dyrektora Departamentu Infrastruktury MON, pana pułkownika Mariusza Rapacza, szefa Szefostwa Wsparcia i Koordynacji w Agencji Uzbrojenia, pana pułkownika Wojciecha Kaźmierczaka, naczelnika w Departamencie Polityki Zbrojeniowej MON, pana Witolda Lewandowskiego z Zespołu Rozwoju i Modernizacji Sił Zbrojnych w Departamencie Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi Biura Bezpieczeństwa Narodowego, pana Mirosława Stasiaka, zastępcę dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów, pana Jacka Krzyślaka, radcę w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej MF, pana Janusza Klimka, p.o. dyrektora Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli, pana Michała Pawellę, p.o. wicedyrektora Departamentu Obrony Narodowej w Najwyższej Izbie Kontroli, pana Wojciecha Tomczaka, doradcę prawnego w Najwyższej Izby Kontroli, oraz pana Janusza Ludwisiaka, głównego specjalistę w NIK.

Pragnę również przypomnieć, że na posiedzeniu Komisji 13 lutego 2020 r. przyjęliśmy propozycję prezydium Komisji w sprawie ograniczenia czasu wystąpień na naszych posiedzeniach. Pierwsze wystąpienie posła może trwać maksymalnie 10 minut, a każde

kolejne 5 minut. Proszę o przestrzeganie tych limitów czasowych, aby nasza dyskusja na posiedzeniach Komisji była uporządkowana i rzeczowa.

Pragnę państwa poinformować, że sprawozdanie z wykonania budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2022 r. było przedmiotem wczorajszych prac podkomisji stałej do spraw budżetu i finansów Ministerstwa Obrony Narodowej. Projekt opinii otrzymali państwo drogą elektroniczną.

Proszę pana ministra o przedstawienie sprawozdania. Następnie poproszę przedstawiciela NIK o odniesienie się, a na koniec pana posła Leszka Dobrzyńskiego o przedstawienie projektu opinii, do którego odniesie się Komisja. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Wojciech Skurkiewicz:

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, zaproszeni goście, szanowni państwo, w 2022 r. jako priorytetowe cele działalności ministra obrony narodowej realizowano wzmocnienie zdolności operacyjnych jednostek wojskowych dyslokowanych na wschodzie kraju, modernizację techniczną, wzrost liczebności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, tworzenie warunków do zwiększenia obecności wojsk sojuszniczych, a w szczególności wojsk amerykańskich, na terenie Rzeczypospolitej, formowanie struktur oraz budowę zdolności operacyjnych jednostek Wojsk Obrony Terytorialnej, jak również formowanie struktur i budowę zdolności operacyjnych Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni, proces szkolenia sił zbrojnych, w tym w szczególności w ramach krajowych, a także międzynarodowych ćwiczeń i treningów, oraz zwiększenie zdolności Wojskowej Służby Zdrowia do przeciwdziałania i zwalczania zagrożeń epidemicznych.

Szanowni państwo, przechodzę do szczegółów zrealizowanego w 2022 r. budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2022 r. W pierwszej kolejności przedstawię plan dochodów. Plan dochodów resortu obrony narodowej w 2022 r. wyniósł 122 mln zł, a ich realizacja na koniec roku ukształtowała się na poziomie 167 600 tys. zł. To jest 137,4% realizacji planu według ustawy. Budżet Ministerstwa Obrony Narodowej w części 29 – Obrona narodowa po zmianach na ostatni dzień grudnia 2022 r. wyniósł 57 102 600 tys. zł, z czego na dotacje i subwencje przeznaczono 2 998 100 tys. zł, na świadczenia 10 423 600 tys. zł, na wydatki bieżące 28 394 200 tys. zł i na wydatki majątkowe 15 286 600 tys. zł. Na 31 grudnia 2022 r. realizacja budżetu resortu obrony narodowej w części 29 – Obrona narodowa wyniosła 57 078 000 tys. zł, tj. 100% planu budżetowego.

Dodatkowymi źródłami finansowania wydatków obronnych był Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych, a także środki Agencji Mienia Wojskowego. Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych wyniosła 1 438 000 tys. zł. Natomiast Agencja Mienia Wojskowego wydatkowała środki własne na inwestycje mieszkaniowe w wysokości 18 000 tys. zł. Uwzględniając realizację budżetu na ostatni dzień 2022 r., czyli 57 078 000 tys. zł, plan wydatków w dziale 752 – Obrona narodowa przez innych dysponentów części budżetowych w wysokości 457 700 tys. zł, wydatki, które nie wygasały z końcem 2021 r., a były realizowane w 2022 r. w wysokości 1 034 100 tys. zł, zadania finansowane z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, a także środki Agencji Mienia Wojskowego na inwestycje budowlane ze środków własnych w wysokości 1 456 000 tys. zł, osiągnięto wymóg wynikający z ustawy z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny dotyczący poziomu finansowania wydatków obronnych. Polska wypełniła także zobowiązania sojusznicze, przekraczając rekomendowany przez Sojusz Północnoatlantycki próg wydatków obronnych w wysokości 2%. W 2022 r. to wydatkowanie było dokładnie na poziomie 2,22% produktu krajowego brutto.

Wysoka Komisjo, na wydatki objęte centralnymi planami rzeczowymi, tj. planem modernizacji technicznej, planem zakupu środków materiałowych, planem inwestycji budowlanych i planem inwestycji NSIP w 2022 r., wydatkowano 18 877 300 tys. zł, tj. 99,9% planu wynoszącego 18 878 800 tys. zł. W budżecie na 2022 r. na modernizację techniczną sił zbrojnych wydatkowano 13 129 700 tys. zł, co stanowi 23% ogółu wydatków realizowanych w części 29 – Obrona narodowa. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w kwocie 15 284 300 tys. zł, co stanowi 26,8% ogółu wydatków realizowa-

nych w części 29 – Obrona narodowa. Tym samym został wypełniony wymóg określony w ustawie z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

Wydatki związane z realizacją umowy ADCA w 2022 r. wyniosły 254 600 tys. zł i były przeznaczone na zadania związane z infrastrukturą zapewnianą przez stronę polską. W stosunku do stanu na koniec 2021 r. roku liczba żołnierzy zawodowych zwiększyła się o 4754 osoby. Zapewniono finansowanie nowo utworzonej dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej, w ramach której w 2022 r. przeszkoleniu poddano 16 421 osób. Terytorialną służbę wojskową według stanu na ostatni dzień grudnia 2022 r. pełniło 31 729 żołnierzy. Przeciętne wynagrodzenie, miesięczne uposażenie wynosiło, jeżeli chodzi o uposażenie żołnierzy zawodowych, średnio 7109 zł. Wynagrodzenie pracowników resortu obrony narodowej to średnio 5866 zł. Jeżeli chodzi o świadczenia emerytalne – 4558 zł.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, to tyle w telegraficznym skrócie. Jesteśmy do dyspozycji, żeby udzielić odpowiedzi na wszelkie nurtujące Wysoką Komisję pytania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

Proszę teraz przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o odniesienie się do analizy wykonania budżetu. Bardzo proszę.

Pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli Michał Pawella:

Dzień dobry. Michał Pawella, pełniący obwiązki wicedyrektora Departamentu Obrony Narodowej.

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 29 – Obrona narodowa. NIK skontrolowała osiem jednostek resortu obrony narodowej oraz dwie organizacje pozarządowe będące beneficjantami dotacji przyznanych przez ministra obrony narodowej. W zakresie jednostek resortu izba wydała dwie oceny w formie opisowej, tj. dla Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz dla ministra obrony narodowej, w ramach której w formie opisowej oceniono również wykonanie planu finansowego Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych w 2022 r. Wydano także jedną ocenę negatywną – dla Agencji Uzbrojenia oraz pięć ocen pozytywnych, w tym jedną w odniesieniu do Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych oraz cztery do dysponentów trzeciego stopnia.

W wystąpieniach pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli sformułowała 13 wniosków pokontrolnych skierowanych do dysponenta części 29 oraz do kierowników dziewięciu jednostek kontrolowanych w celu wyeliminowania nieprawidłowości. W ramach kontroli szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie ponad 7 500 000 tys. zł, tj. 49% wydatków realizowanych przez kontrolowane jednostki i 13,3% wydatków w części 29. W zakresie kontroli rozliczenia dotacji badaniem objęto kwotę ponad 807 000 tys. zł, tj. 18% ogółu wydatków zrealizowanych na ten cel. Szczegółowym badaniem pod kątem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych lub wyłączenia stosowania przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych objęto wydatki w kwocie blisko 800 000 tys. zł, tj. 1,5% wydatków w części 29 budżetu państwa.

Na sformułowaną ocenę w formie opisowej z wykonania budżetu państwa w 2022 r. w części 29 – Obrona narodowa zasadniczy wpływ miały następujące nieprawidłowości. W odniesieniu do Ministerstwa Obrony Narodowej był to brak zabezpieczenia przez ministra obrony narodowej w okresie od 1 stycznia do 13 listopada 2022 r. potrzeb sił zbrojnych wynikających z „Programu mobilizacji gospodarki" oraz z „Planu zabezpieczenia potrzeb Sił Zbrojnych realizowanych przez przedsiębiorców", związanych z utrzymaniem przez przedsiębiorstwa mocy produkcyjnych na czas zagrożenia państwa i wojny, na skutek niewydania decyzji administracyjnych w powyższym zakresie. Było to także niegospodarne zarządzanie wolnymi środkami Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, tj. zerwanie przez ministra obrony narodowej depozytu ministra finansów na trzy dni przed terminem jego zakończenia, na skutek czego doszło do uszczuplenia przychodów funduszu o kwotę blisko 32 000 tys. zł.

Było to także przekazanie przez ministra i wykorzystanie przez Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego dotacji celowej w kwocie 259 000 tys. zł na sfinansowanie 15 zadań inwestycyjnych realizowanych na rzecz 18. Dywizji Zmechanizowanej z naruszeniem art. 12a ustawy z 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Był to także nierzetelny nadzór i kontrola ministra w zakresie wydatków ponoszonych na rzecz Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego. Szczegółowe informacje dotyczące zasadniczych nieprawidłowości zostały zawarte na str. 8 i 9 informacji oraz w poszczególnych częściach przedmiotowego dokumentu.

W odniesieniu do pozostałych jednostek stwierdzono niecelowe przekazanie kwoty 400 000 tys. zł na rachunek powierniczy kontrahenta bez uzyskania dodatkowych efektów z realizacji umowy oraz brak zaliczenia kary umownej w wysokości blisko 9000 tys. zł z tytułu niewywiązywania się przez jednego z kontrahentów z warunków określonych w umowie. Pomniejsze nieprawidłowości identyfikowano również w zakresie stosowania przez dysponentów trzeciego stopnia ustawy – Prawo zamówień publicznych, polegające m.in. na opóźnieniach w złożeniu przez osoby wykonujące czynności w postępowaniach wymaganych oświadczeń lub przekroczeniu ustawowych terminów na przekazywanie informacji do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 29 oraz sprawozdań jednostkowych kontrolowanych dysponentów. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła również prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych przez dysponenta części 29. Z kolei w odniesieniu do kontroli skuteczności i adekwatności działań podejmowanych przez jednostki w celu odzyskania należności kontrola wykazała, że poza dwiema nieprawidłowościami w zakresie braku lub zwłoki w wystawieniu not obciążeniowych należności co do zasady były ustalane i dochodzone prawidłowo. Szczegółowe informacje dotyczące stanu należności zostały zawarte w pkt 4.1.1 na str. 13 informacji o wynikach kontroli.

W tym miejscu pozwolę sobie przytoczyć kilka najważniejszych danych dotyczących wykonania budżetu. Częściowo będą one powtarzały informacje przekazane przez pana ministra, natomiast wskażą one główne obszary badane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Dochody budżetowe w części 29 wyniosły 167 600 tys. zł. Na koniec 2022 r. w części 29 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 393 500 tys. zł. W tym 146 200 tys. zł stanowiły zaległości netto. Wydatki budżetu państwa w 2022 r. w części 29 zostały zrealizowane w kwocie 57 100 000 tys. zł, co stanowiło blisko 100% planu po zmianach oraz planu według ustawy budżetowej. Ogółem na sfinansowanie potrzeb obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. wydatkowano łącznie kwotę 60 000 000 tys. zł, na którą poza środkami pochodzącymi z części 29 – Obrona narodowa składały się także wydatki w dziale 752 – Obrona narodowa, w pięciu odrębnych częściach budżetu państwa w łącznej kwocie 454 700 tys. zł, środki Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych w wysokości 1 400 000 tys. zł, wydatki dokonane przez Agencję Mienia Wojskowego w wysokości 18 100 tys. zł oraz wydatki niewygasające w wysokości ponad 1 000 000 tys. zł.

W strukturze wydatków budżetu państwa według grup ekonomicznych największy udział – wynoszący 49,7% – miały wydatki bieżące jednostek budżetowych, które stanowiły 28 400 000 tys. zł. Wydatki majątkowe stanowiły 26,7%, to było 15 300 000 tys. zł. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wydatki na dotacje i subwencje stanowiły odpowiednio 18,3% oraz 5,2%. Jeżeli chodzi o przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty, w 2022 r. wyniosło ono 158 903 osoby z wyłączeniem Służby Wywiadu Wojskowego i było wyższe o 920 osób, tj. o 0,6%, w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2021 r. Liczba żołnierzy zawodowych w 2022 r. w stosunku do stanu na koniec 2021 r. zwiększyła się o 4754 żołnierzy i na 31 grudnia 2022 r. wyniosła 118 340 żołnierzy. Z uwagi na fakt, że pozostałe dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń zostały w tym roku przekazane Najwyższej Izbie Kontroli w postaci dokumentów zastrzeżonych, nie zaprezentowano ich w informacji w analogicznej do lat ubiegłych szczegółowości. Dotyczyło to m.in. średniorocznego stanu zatrudnienia żołnierzy zawodowych, średniego uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych, stanów ewidencyj-

nych żołnierzy zawodowych, liczby żołnierzy zawodowych zwolnionych ze służby oraz liczby powołań żołnierzy.

W 2022 r. resort obrony narodowej zaplanował na realizację przedsięwzięć finansowanych z budżetu środków europejskich kwotę blisko 20 000 tys. zł. Z powyższej kwoty zrealizowano niespełna 1 000 tys. zł. Niski poziom realizacji jedynego projektu realizowanego w części 29 ze środków europejskich był efektem opóźnień w wyłanianiu dostawców usług infrastruktury teleinformatycznej, co opisano szerzej jako nieprawidłowość w pkt 4.2.2 na str. 27 informacji, przywołując jednocześnie analogicznie niski poziom realizacji tych przedsięwzięć w latach ubiegłych.

Ogólna kwota zaliczek udzielonych kontrahentom w 2022 r. i w latach poprzednich na zakupy sprzętu wojskowego oraz na inwestycje budowlane, zarówno w ramach środków budżetowych, jak i środków dysponenta Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, nierozliczonych efektami rzeczowymi przekroczyła 40 000 000 tys. zł i była wyższa o blisko 20% od ich stanu na koniec 2021 r. Szczegóły dotyczące poziomu nierozliczonych zaliczek, a także szerszy opis problemu opóźnień w dostawach dla części umów finansowanych w latach ubiegłych w formie zaliczek opisano szerzej w pkt 4.2.1 na str. 19 informacji.

W zakresie kontroli przeprowadzonej w Zakładzie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego stwierdzono, że w 2022 r. koszty zakładu wyniosły 1 200 000 tys. zł. W tym na koszt funkcjonowania jednostki przeznaczono 1,5% ogółu wydatków, a na realizację zadań 98,5%. Zgodnie z ustaleniami NIK realizacja zadań inwestycyjnych w 35 lokalizacjach przebiegała zgodnie z założonymi terminami procesu inwestycyjnego i w ramach wielkości zaplanowanych wydatków. W pełnym zakresie zrealizowano 4 zadania. Z kolei liczba zadań zrealizowanych częściowo, to jest zadań kontynuowanych w kolejnych latach, wyniosła 88, z czego w ramach 52 zadań były prowadzone roboty budowlane, a 36 zadań znajdowało się na etapie wstępnych prac projektowych.

Nieprawidłowości stwierdzone przez NIK dotyczyły przede wszystkim wykorzystania dotacji celowej w kwocie 259 300 tys. zł, udzielonej przez ministra z naruszeniem art. 12a ustawy z 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż w ocenie NIK brak było podstaw do zakwalifikowania w ramach powyższej podstawy prawnej przedsięwzięć realizowanych na rzecz 18. Dywizji Zmechanizowanej do zadań okołopakietowych, a tym samym sfinansowania ich na podstawie wyżej wymienionego przepisu. Szczegółowe dane dotyczące kontroli Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego zawarto w pkt 6 na str. 35 informacji.

W tej części chciałbym pokrótce omówić Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych. Na podstawie art. 810 ust. 1 ustawy o obronie Ojczyzny fundusz uległ likwidacji z dniem 23 kwietnia 2022 r. Środki zgromadzone na jego rachunku, w wysokości 5 000 000 tys. zł, zostały przekazane na rachunek Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych – powołanego na podstawie wyżej wymienionej ustawy. Zrealizowane przychody w 2022 r. wyniosły 102 600 tys. zł, a koszty poniesione w 2022 r. według sprawozdania Rb-40 wyniosły 10 200 000 tys. zł. Z uwagi na likwidację funduszu w kosztach zostały ujęte pozostałe należności dotyczące nierozliczonych zaliczek po zlikwidowanym funduszu. W ramach kontroli funduszu – jak wspomniałem wcześniej – stwierdzono niegospodarne zarządzanie wolnymi środkami poprzez przedwczesne zerwanie depozytu, na skutek czego doszło do uszczuplenia przychodów funduszu o kwotę blisko 32 000 tys. zł. Szczegółowe dane dotyczące kontroli w Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych zawarto w pkt 5 na str. 31 informacji.

Wydatki budżetu państwa poniesione na utrzymanie urzędu obsługującego ministra obrony narodowej stanowiły w zeszłym roku 1,4% wydatków w części 29 i wyniosły 790 800 tys. zł. W porównaniu do wykonania w 2021 r. były one wyższe o 63 000 tys. zł, tj. o 8,7%. Ten wzrost w znacznej mierze był związany z wyższymi wydatkami na wynagrodzenia i uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy.

Bardzo dziękuję. Serdecznie dziękuję za uwagę. To wszystko.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze.

Proszę teraz o zabranie głosu przewodniczącego podkomisji stałej do spraw budżetu i finansów Ministerstwa Obrony Narodowej pana Leszka Dobrzyńskiego oraz o przedstawienie projektu opinii. Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Poseł Leszek Dobrzyński (PiS):

Szanowni państwo, w poprzednich wystąpieniach wiele danych i faktów było już przytaczanych. Pozwolę sobie – jak zwykle – przeczytać najistotniejszą część projektu opinii. „Plan wydatków budżetowych resortu obrony narodowej w części 29 – Obrona narodowa po zmianach na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniósł 57 102 600 tys. zł. Z tego przeznaczono na: dotacje i subwencje – 2 998 100 tys. zł, świadczenia – 10 423 600 tys. zł, wydatki bieżące – 28 394 200 tys. zł, wydatki majątkowe – 15 286 600 tys. mln zł. Realizacja kasowa budżetu resortu obrony narodowej w części 29 – Obrona narodowa wyniosła 57 078 000 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Uwzględniając realizację: budżetu na dzień 31 grudnia 2022 r. w części 29 – Obrona narodowa, w wysokości 57 078,0 mln zł, planu wydatków w dziale 752 – Obrona narodowa u innych dysponentów części budżetowych w wysokości 454 700 tys. zł, wydatków, które nie wygasły z końcem roku 2021 r., a były realizowane w 2022 r. w wysokości 1 034 100 tys. zł, zadań finansowanych z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych do dnia 22 kwietnia 2022 r. i wydatków Agencji Mienia Wojskowego na inwestycje budowlane ze środków własnych w wysokości 1 456 000 tys. zł osiągnięto wymóg wynikający z ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny dotyczący poziomu finansowania wydatków obronnych. Polska wypełniła także zobowiązania sojusznicze, przekraczając rekomendowany przez NATO próg wydatków obronnych. Zatem Komisja Obrony Narodowej pozytywnie ocenia wykonanie budżetu resortu obrony narodowej za 2022 r. w części 29 – Obrona narodowa”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie pośle.

Zanim przejdziemy do dyskusji, chciałbym jeszcze, dziękując panu dyrektorowi Pawelli za tak szczegółowe i jak widać, skrupulatne przeprowadzenie kontroli, zadać panu pytanie. Czy wśród stwierdzonych nieprawidłowości były nieprawidłowości w takiej skali, że trzeba było skierować sprawę do organów ścigania? Panie dyrektorze, czy mógłby pan odpowiedzieć?

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Nie ma nieprawidłowości, które powodowałyby skierowanie zawiadomień do organów ścigania.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję. A naruszenie dyscypliny budżetowej?

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Jeżeli chodzi o tę kwestię, to jest ona w trakcie analizy w odniesieniu do nieprawidłowości.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Nie stwierdzono. Dobrze. Dziękuję bardzo. W Sejmie jest analiza. Dobrze. Do dzisiaj nie stwierdzono. Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, otwieram dyskusję. Proszę o przedstawienie pytań dotyczących dzisiejszej sprawy. Jako pierwszy zgłosił się pan przewodniczący Czesław Mroczek. Bardzo proszę.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, do bardzo poważnych nieprawidłowości czy złego sposobu działania Ministerstwa Obrony Narodowej, dotyczącego chociażby lawinowo rosnącej wielkości kwot zaliczek, w tym roku doszły szczególnie bulwersujące kwestie, czyli nieprawidłowości opisane przed chwilą szczegółowo przez pana dyrektora, przez Najwyższą Izbę Kontroli. Wydaje się, że nie do pomyślenia jest to, że żeby praktycznie przez cały rok Ministerstwo Obrony Narodowej nie zabezpieczyło potrzeb

sił zbrojnych w ramach „Programu mobilizacji gospodarki" oraz „Planu zabezpieczenia potrzeb Sił Zbrojnych realizowanych przez przedsiębiorców", w sytuacji kiedy u naszych granic trwa wojna i kiedy się okazuje, że państwa wspierające Ukrainę – w tym również Polska – mają kłopoty ze sprzętem. Z zapasami sprzętu i amunicji.

To jest właśnie ten moment, w którym musi być plan mobilizacji gospodarki. To znaczy – większe lekceważenie zadań czy większy brak dbałości o sprawy bezpieczeństwa państwa trudno jest sobie w ogóle wyobrazić. Do tego dochodzi kwestia niegospodarności przy wydawaniu środków finansowych. Agencja Uzbrojenia przekazała 400 mln zł dotacji niezgodnie z przepisami. Tutaj mamy negatywną ocenę Najwyższej Izby Kontroli. To w ogóle są jakieś niewyobrażalne historie. Podobna sytuacja, bardzo podobna, wystąpiła w Zakładzie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego – niewłaściwie wydatkowane i przekazane przez ministra obrony narodowej dotacje. Niewłaściwie wydatkowane dotacje na kwotę setek milionów złotych. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych utracił 32 mln zł. To rzecz w ogóle niesłychana. Jeżeli jest pytanie – bardzo zasadne pytanie pana przewodniczącego Jacha – jakie skutki prawnokarne oraz w zakresie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów wywołuje ta sprawa, to powiedzmy sobie jasno, że w sposób oczywisty jest to rażące naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Tu nie ma się co zastanawiać. Stracili państwo 32 mln zł.

Mam pytanie do Najwyższej Izby Kontroli. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych został zlikwidowany w kwietniu ubiegłego roku. Na to miejsce został powołany Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych. Jak państwo pamiętają, pierwszy plan finansowy Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych przyjmowaliśmy jako dokument jawny, ale już wszystkie kolejne nowelizacje tego funduszu były objęte klauzulą niejawności. O działaniach polskiego rządu w ramach Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych dowiadujemy się dzięki aktywności parlamentarzystów z Korei Południowej, którzy pytając swój rząd, otrzymali sporo informacji na temat działalności rządu polskiego w Korei, w tym o zaciąganych kredytach i umowach. Dzięki temu dowiedziała się o tym opinia publiczna. Klauzula niejawności w coraz większym zakresie pojawia się w działalności Ministerstwa Obrony Narodowej. Niejawny jest już plan Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych. Jak mówił przed chwilą pan dyrektor, niejawne są już informacje dotyczące liczebności sił zbrojnych.

Chcę państwu powiedzieć tak. Jest tak jak z działalnością tego parlamentarzysty koreańskiego. Państwa sukcesów nie da się już dłużej ukrywać. To znaczy wszystko wyjdzie na wierzch. Będziemy to pokazywać – działalność związaną z Funduszem Wsparcia Sił Zbrojnych i brak „Programu mobilizacji gospodarki". W ramach tego funduszu kupujemy sprzęt z Korei Południowej – myślę o armatohaubicach – a posiadamy taki sprzęt, który sprawdza się w wojnie na Ukrainie. Mało tego. Na zakup tego sprzętu zaciągamy kredyty w komercyjnych bankach. Nie po to, żeby natychmiast kupić ten sprzęt, bo jest potrzebny, tylko po to, żeby wypłacać zaliczki. Mówię o tym w sposób bardzo mocny i z przekonaniem. To jest szkodnictwo gospodarcze i rujnowanie finansów publicznych.

Jeżeli chodzi o informacje niejawne, w tym materiale Najwyższa Izba Kontroli kilkukrotnie wskazała na olbrzymi problem z zachowaniem zasad postępowania w zakresie informacji niejawnych, bo dokumentacja niejawna w Agencji Uzbrojenia jest już jawna w obrocie w Ministerstwie Obrony Narodowej. Dane dotyczące liczebności sił zbrojnych objęte klauzulami niejawności, o których mówił pan dyrektor z Najwyższej Izby Kontroli, pojawiały się w informacjach medialnych przekazywanych chyba na Twitterze przez kierownictwo Ministerstwa Obrony Narodowej. To też pokazuje, że propaganda ma pierwszeństwo nawet przed informacjami niejawnymi. Jak już powiedziałem, w tym zakresie klauzula niejawności pojawia się po to, żeby ukryć sukcesy tego kierownictwa Ministerstwa Obrony Narodowej.

Proszę państwa, w świetle tych – czasami bulwersujących – naruszeń przepisów prawa, gospodarki finansowej, a w szczególności szkodnictwa gospodarczego oraz narażania finansów publicznych na szwank nie może być innej oceny. Zresztą Najwyższa Izba Kontroli w podstawowym zakresie wyraziła taką ocenę wobec Agencji Uzbrojenia. To opinia negatywna. Zgłaszamy wniosek o przyjęcie opinii negatywnej. To powinien być wstrząs dla tego kierownictwa. Zresztą mam nadzieję, że uda się to kierownictwo odwołać.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie pośle.

O zabranie głosu proszę teraz pana posła Macieja Laska.

Poseł Maciej Lasek (KO):

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni goście, mam pytanie do Najwyższej Izby Kontroli. Czytamy w raporcie, że stwierdzono brak właściwego nadzoru i kontroli ministra obrony narodowej nad wydatkami ponoszonymi w ramach realizacji umów dotyczących udziału członków w pracach Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego. Na str. 18 dość ogólnikowo napisano, że minister nie posiadał wiedzy w zakresie zadań wykonywanych przez członków, za wykonanie których wypłacano im wynagrodzenie. Czy przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli mógłby trochę bardziej szczegółowo powiedzieć, czego tak naprawdę to dotyczyło, czyli jakie nieprawidłowości stwierdzono? Z tego zapisu można odczytać, że minister po prostu nie wiedział, co robią członkowie podkomisji, tylko płacił im pieniądze.

Natomiast na str. 19 raportu jest coś, co – moim zdaniem – jest jeszcze zdecydowanie bardziej istotne. Jest taki zapis, że Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że pomimo zrealizowania obowiązku określonego w § 10 decyzji ministra obrony narodowej, która jest tu przytoczona, dotyczącego publikacji raportu, minister w 2022 r. wydał kolejną decyzję przedłużającą działalność podkomisji, nie określając terminu zakończenia prac podkomisji ani finalnego efektu jej działalności. Zgodnie z obowiązującymi przepisami badanie wypadku prowadzi się do momentu zakończenia badania, czyli do czasu opublikowania raportu końcowego. Jeżeli raport końcowy został opublikowany w zeszłym roku, to przedłużenie działania podkomisji nie ma podstaw. Chciałbym poznać zdanie inspektorów Najwyższej Izby Kontroli – jaki to ma w tej chwili wpływ na to, co robi podkomisja? Przypominam, że ona dalej pobiera pieniądze. To znaczy, że na działanie podkomisji są przeznaczane środki publiczne, a z tego zapisu wygląda, że nie powinny być, bo podkomisja nie powinna działać. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie pośle.

Jeszcze jest pani poseł Siarkowska. Widzę, że nie ma więcej chętnych. Na tym zamykam listę zgłoszeń. Jeszcze pan minister Macierewicz i zamykam listę osób występujących.

Bardzo proszę, pani poseł Siarkowska.

Poseł Anna Maria Siarkowska (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, chciałabym zwrócić uwagę na to, co zresztą już podniósł przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli w swoim raporcie, a mianowicie na informacje przedstawione w analizie, którą otrzymaliśmy od Najwyższej Izby Kontroli, na str. 18. Odnoszą się one do stanu zatrudnienia żołnierzy zawodowych, jak też do kwestii liczby żołnierzy zwolnionych ze służby czy liczby powołań żołnierzy, czyli do kwestii stanu liczebności armii. Jest tutaj taka uwaga. Najwyższa Izba Kontroli zaznacza, że te dane, które są podawane jawnie, powinny być przeanalizowane pod kątem określenia ich spójności z danymi, które są opatrzone klauzulą „zastrzeżone". Panie przewodniczący, jest taki wniosek, żebyśmy na jednym z najbliższych posiedzeń Komisji zajęli się tą sprawą, bo wydaje się, że to jest jednak kwestia dosyć wrażliwa i jako Komisja powinniśmy się z tym zapoznać. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Tak jest, pani poseł.

Bardzo proszę, pan minister Macierewicz.

Poseł Antoni Macierewicz (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chcę przypomnieć, że ministrowie obrony narodowej w 2012 r., w 2014 r. i w 2016 r. na podstawie art. 124 Prawa lotniczego sformułowali rozporządzenie stwierdzające, że nadzór nad pracami, oceną

prac i decyzją o finansach komisji podejmuje przewodniczący komisji. W związku z tym zastrzeżenia wobec pana ministra absolutnie nie mają żadnego znaczenia.

Jeżeli chodzi o drugi zarzut, który był tutaj sformułowany, chcę przypomnieć, że w 2015 r. minister obrony stwierdził, że końcowy raport może być formułowany włącznie z decyzją o kontynuowaniu tego raportu, jeżeli jest konieczne rozszerzenie materiału dowodowego, który wprawdzie został zawarty, ale może bądź powinien być rozszerzony. Uchwała raportu komisji podjęta w sierpniu 2021 r. przyjęła właśnie taką decyzję. W związku z tym w obu wypadkach Najwyższa Izba Kontroli nie uwzględniła tych przepisów i sformułowała zastrzeżenia wobec ministra obrony narodowej, które są bezzasadne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

Pierwsze pytanie było skierowane do pana dyrektora Pawelli. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, zanim przejdę do przedstawienia informacji dotyczących zadanych pytań, chciałem zaznaczyć, że minister obrony narodowej sformułował wniosek w stosunku do wystąpienia pokontrolnego do ministra obrony narodowej po tej kontroli, który dotyczył zmiany klauzuli na „zastrzeżone". W związku z tym sposób prezentowania informacji musi być ograniczony, ponieważ Najwyższa Izba Kontroli do dnia dzisiejszego nie otrzymała szczegółowych informacji na temat tego, które zapisy tego dokumentu zdaniem ministra stanowią informacje niejawne.

Szanowni państwo, odpowiadając krótko na pytanie dotyczące Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych, powiem, że ten fundusz nie był objęty kontrolą ze względu na to, że w myśl przepisów powszechnie obowiązujących nie są to środki budżetowe. Jeżeli chodzi o zamknięcie Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, była to kwota ponad 5 000 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o kwestie podkomisji, to drodzy państwo, pragnę zaznaczyć, że minister w zastrzeżeniach nie kwestionował tej nieprawidłowości. Czyli w tym zakresie nie były złożone zastrzeżenia ministra do nieprawidłowości stwierdzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli. Proszę państwa, na wstępie pragnę podkreślić, że kontrola, której wyniki mamy przyjemność dzisiaj prezentować, nie obejmowała podstaw, procedur czy zakresu działania Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego z 10 kwietnia 2010 r. Z uwagi na fakt, że mówimy tu o kontroli budżetowej, podstawą ustaleń był nadzór ministra obrony narodowej nad finansami w części 29 budżetu. Minister był jedynym dysponentem tej części. Obowiązek nadzoru został jasno określony w przepisach. Stanowi o tym m.in. art. 175 ustawy o finansach publicznych oraz art. 2 i 4 ustawy o urzędzie ministra obrony narodowej.

W toku kontroli szczegółowemu badaniu poddano trzynaście umów cywilnoprawnych zawartych w 2022 r. przez ministerstwo, na które w 2022 r. wydatkowano kwotę 636 tys. zł, z których dziewięć dotyczyło zlecenia udziału w pracach podkomisji na kwotę 602,6 tys. zł, co stanowiło blisko 25% wydatków poniesionych na rzecz podkomisji w 2022 r. Szanowni państwo, zwracam uwagę na istotę stwierdzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli nieprawidłowości, bo dotyczy ona właśnie tych wydatków. Zgodnie z danymi uzyskanymi przez NIK w 2022 r. wydatki poniesione na rzecz podkomisji wyniosły blisko 2500 tys. zł. Natomiast nie są to dane uzyskane bezpośrednio od ministra, który wydawanymi przez siebie decyzjami powołuje ją i jej członków, bowiem dane uzyskane od ministra były niepełne. Dopiero bezpośrednie wyjaśnienia pobierane z Dowództwa Komponentu Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni oraz z Dowództwa Garnizonu Warszawa pozwoliły na wskazanie łącznej kwoty, o której wspomniałem wcześniej.

Jednak proszę mieć na uwadze, że powyższe dane nie zawierają informacji o wydatkach ponoszonych przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, gdyż w tym zakresie Służba Kontrwywiadu Wojskowego uchyliła się od udzielenia odpowiedzi, powołując się na ochronę środków, form i metod realizacji zadań oraz zgromadzonych informacji wynikającą z art. 39 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego

oraz Służbie Wywiadu Wojskowego. Druga kwestia dotyczyła zakresu obowiązków realizowanych przez członków podkomisji. Zawierane z nimi umowy cywilnoprawne zawierały jedynie ogólne określenie ich obowiązków jako udział w pracach podkomisji, zaś wynagrodzenie członków było uzależnione od liczby przepracowanych godzin. Kontrola wykazała, że w 2022 r. w 99% przedłożonych rachunków członkowie podkomisji wykazywali maksymalny określony w umowie miesięczny czas pracy. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że minister nie posiadał informacji o szczegółach powyższych umów, co de facto uniemożliwiało mu sprawowanie przez niego nadzoru.

Minister wyjaśnił, że podkomisja nie przekazuje informacji o trwających badaniach w trybie informacji dotyczącej wykonywanych czynności, ponieważ są one chronione tajemnicą ustawowo sformułowaną w ustawie – Prawo lotnicze. Zdaniem NIK minister jako dysponent części był zobowiązany do posiadania wiedzy o wydatkach ponoszonych w części, której był dysponentem i za którą ponosił odpowiedzialność.

Ostatnim elementem był brak określenia przez ministra ram czasowych funkcjonowania podkomisji, w tym również po opublikowaniu przez nią w kwietniu 2022 r. raportu z jej prac. Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr 306/IMON/DSPL z 31 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania podkomisji na kolejną kadencję minister określił datę końcową jej prac na 30 listopada 2021 r. Natomiast już po dziewięciu dniach uchylił ten zapis, nie precyzując innego terminu.

W odniesieniu do kwestii… Tak naprawdę pani poseł Siarkowska nie sformułowała do nas pytania. Tak że możemy tylko powiedzieć, że nawet dzisiejsze dane, które przedstawiał pan minister, w tej części były nam przekazywane w formie dokumentu niejawnego. Zatem w tym zakresie w naturalny sposób ograniczyliśmy podawanie informacji.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję. Przepraszam, czy pan dyrektor skończył?

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Tak, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo.

Jeszcze proszę pana ministra o odniesienie się do pytań posłów. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Jeśli pan pozwoli, to będzie nieco dłuższa wypowiedź.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dłuższa, to znaczy?

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Chciałbym się odnieść do kilku kluczowych kwestii. Mówimy o stanach osobowych. Ogólna liczba, średnioroczna i ogólna, na zakończenie 2022 r. jest powszechnie znana. To jest informacja jawna. To szanownej Komisji przedstawiałem. Informacją niejawną – to podkreślamy i będziemy się przy tym upierać – są stany osobowe w poszczególnych korpusach i stany osobowe w poszczególnych rodzajach sił zbrojnych. Stany osobowe nie powinny być informacją ogólnie dostępną. To jest jakby rzeczą naturalną. Myślę, że dla członków Komisji Obrony Narodowej jest również rzeczą naturalną to, że są pewne dane wrażliwe, które nie powinny być przedmiotem dywagacji w otwartej przestrzeni publicznej. Na ten temat możemy rozmawiać w formule niejawnej. To jest po pierwsze. Po drugie, szanowni państwo, Wysoka Komisjo, oczywiście od propozycji pani poseł Siarkowskiej absolutnie się nie uchylamy. Chętnie przedstawimy taką informację w trybie niejawnym w podziale na poszczególne korpusy, w podziale na poszczególne segmenty, jeżeli chodzi o te kwestie, bo to jest rzeczą naturalną. Tylko to jest informacja wrażliwa.

Szanowni państwo, co do tzw. podkomisji smoleńskiej – nie zamierzam na ten temat dyskutować. Podkomisja działa zgodnie z przepisami prawa. Jest przez państwa kontestowana. Mają państwo do tego prawo. Żyjemy w demokratycznym kraju wbrew temu,

co państwo często opowiadają. Tylko dziwi mnie stanowisko Najwyższej Izby Kontroli, że minister obrony narodowej nie wiedział, że nie wie, a do tego jeszcze nie przekazał Najwyższej Izbie Kontroli żadnych materiałów. Wobec tego dziwi mnie tym bardziej to, na jakiej podstawie Najwyższa Izba Kontroli prezentuje jakikolwiek zarzut.

Jeżeli chodzi o wystąpienie Najwyższej Izby Kontroli odniosę się do pytań, które zostały zadane. Chciałbym państwu i Wysokiej Komisji zwrócić uwagę na jedną kluczową kwestię. Opinia kolegium Najwyższej Izby Kontroli nie była jednomyślna. Przypomnę, że stosunek głosów, to bodajże cztery do trzech. To po pierwsze. Ponadto pragnę zwrócić Wysokiej Komisji uwagę na jedną kluczową kwestię odnośnie do prowadzenia kontroli i tego, co się później stało i co się w dalszym ciągu dzieje, jeżeli chodzi o stosunek Najwyższej Izby Kontroli do prowadzonych kontroli. Szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli odmówiła Ministerstwu Obrony Narodowej możliwości wglądu do akt kontroli. To zdarzyło się pierwszy raz w historii. Najwyższa Izba Kontroli odmówiła możliwości wglądu do akt. Zostało to sformułowane najpierw ustnie, a później w formie dokumentu 13 czerwca 2023 r.

Niestety musiałem podjąć interwencję w związku z tym, że szanowni państwo, w naszej ocenie brak możliwości wglądu do dokumentu, który dotyczy danej instytucji, który w naszym przekonaniu w znacznej części wręcz mija się z prawdą czy nijak się ma do rzeczywistości – to jest coś niebywałego. Zastępując ministra obrony narodowej, w ostatnich dniach skierowałem do prezesa Najwyższej Izby Kontroli stanowcze wystąpienie, bo oczekujemy na możliwość wglądu do tych dokumentów. W naszej ocenie Najwyższa Izba Kontroli działa pozaprawnie. To jest pierwsza rzecz.

Teraz odniosę się już do kluczowych kwestii, które poruszał pan poseł Mroczek, które w dokumentach pokontrolnych wskazywała Najwyższa Izba Kontroli. Szanowni państwo, pierwsza rzecz dotyczy Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i inwestycji realizowanych na rzecz 18. Dywizji Zmechanizowanej. Pragnę Wysokiej Komisji zwrócić uwagę na jedną kwestię, bo ta inwestycja i tworzenie 18. Dywizji Zmechanizowanej… Państwo wiedzą to jako profesjonaliści – ona nie jest tworzona od 2022 r., tylko od wielu lat. Nigdy do tej pory – a przecież Najwyższa Izba Kontroli analizuje budżet Ministerstwa Obrony Narodowej każdego roku – NIK nie podważała zasadności wydawania środków w takiej formule przez Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Proszę zwrócić uwagę na jeszcze jedną kwestię. Ten zakład jest niejako pokłosiem szczytu NATO w Warszawie. Został powołany do tworzenia infrastruktury związanej ze wzmocnieniem wschodniej flanki Sojuszu Północnoatlantyckiego. Jako żywo 18. dywizja wpisuje się w dokumenty strategiczne związane z umacnianiem, wzmacnianiem i rozwojem obecności NATO na wschodniej flance Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Szanowni państwo, jeżeli chodzi o inwestycję związaną z 18. dywizją, ona rozpoczęła się w 2019 r. W 2019 r. były wydatkowane pierwsze środki finansowe w wysokości 89 000 tys. zł – Najwyższa Izba Kontroli tego nie zakwestionowała. W 2020 r. było to 9848 tys. zł – Najwyższa Izba Kontroli tego nie zakwestionowała. W 2021 r. była wydatkowana kwota 75 146 tys. zł – ta kwota nie została zakwestionowana. Niestety, mam dla państwa złą wiadomość. W 2023 r. planujemy wydać w takiej samej formule 383 000 tys. zł, bo to jest strategiczne działanie związane z bezpieczeństwem Rzeczypospolitej i wzmocnieniem wschodniej flanki NATO. Wzmacnianie wschodniej flanki NATO, wschodniej granicy Rzeczypospolitej i rozbudowa 18. Dywizji Zmechanizowanej to jest priorytet państwa polskiego. I jeszcze jedna ciekawostka. Najwyższa Izba Kontroli zakwestionowała to, że zakład inwestycji wydatkował te pieniądze i realizował te zadania, ale Najwyższa Izba Kontroli nie widziałaby problemu, gdyby to zadanie realizował rejonowy zarząd infrastruktury. Kuriozum. Nam zależy na tym, żeby działać profesjonalnie, szybko i skutecznie, bo to jest w naszej ocenie najważniejsze w dzisiejszych bardzo zmiennych, bardzo dynamicznych czasach.

Szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli kwestionuje kolejne środki finansowe, wydatkowane m.in. przez Agencję Uzbrojenia. Rachunek powierniczy – 400 000 tys. zł. Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje tego, że te środki zostały wydatkowane. Zaraz państwu powiem na co. Kwestionuje celowość tego wydatku. Te środki zostały skierowane na rachunek powierniczy w ramach programu „Kormoran". Często rozmawiali-

śmy na posiedzeniach Komisji Obrony Narodowej na ten temat. „Kormoran" to jeden z najważniejszych programów, jeżeli chodzi o marynarkę. Te środki były na to skierowane, kwota 400 000 tys. zł. Kolejny zarzut – że Ministerstwo Obrony Narodowej nie dochodziło środków w wysokości bodajże 6000 czy 9000 tys. zł od jednego z producentów. Powiedzmy to wprost. Dotyczyło to firmy „Dezamet" Nowa Dęba, działającej w ramach Polskiej Grupy Zbrojeniowej. Jeżeli nie zgodzilibyśmy się na to, żeby nie dochodzić tych roszczeń w stosunku do „Dezametu", okazałoby się, że nasz główny, strategiczny podmiot produkujący amunicję na rzecz sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej miałby gigantyczne turbulencje finansowe, które nie wiadomo, jak by się zakończyły. Czy chcieliby państwo, żeby w sytuacji, gdy za naszą wschodnią granicą jest regularna wojna, kiedy amunicja 155 mm czy 120 mm jest kluczowa, doprowadzać firmę na skraj bankructwa? Czy ta decyzja nie była racjonalna?

Szanowni państwo, kolejna kwestia, dotycząca Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych. Fundusz wsparcia nie był przedmiotem analizy Najwyższej Izby Kontroli. Fundusz wsparcia nastał dopiero po 23 kwietnia i nie był kontrolowany przez Najwyższą Izbę Kontroli, ale mieliśmy wiele elementów związanych z Funduszem Modernizacji Sił Zbrojnych. Proszę mieć świadomość, że Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że gdyby środki były zdeponowane ileś dni więcej, mielibyśmy z tego tytułu odsetki, ale Najwyższa Izba Kontroli nie bierze pod uwagę racjonalności tłumaczeń Ministerstwa Obrony Narodowej.

Gdybyśmy opóźnili likwidację tego rachunku, narazilibyśmy się na odsetki w ramach umowy ze stroną amerykańską. Narazilibyśmy się również na dyskredytację jako sprawdzony partner w ramach bilateralnych stosunków polsko-amerykańskich. To dotyczyło projektu FMS, który jest realizowany w porozumieniu między rządem Rzeczypospolitej a Waszyngtonem. Czy Najwyższa Izba Kontroli nie dostrzega problemu w tym, że przez to, że nie stracilibyśmy tutaj, bo dostalibyśmy dodatkowe środki finansowe, narazilibyśmy się na uszczuplenie poprzez naliczane odsetki czy kary umowne wynikające z umowy, która została zawarta ze stroną amerykańską?

Kolejna sprawa, która też tego dotyczy. My też mamy pewnego rodzaju zobowiązania dotyczące funkcjonowania na rynku finansowym. Nie skupilibyśmy – bo to jest nierealne – w ciągu 24 godz. 50 mln dol., aby… Pan dyrektor już mnie poprawił. Nie skupilibyśmy w ciągu 24 godz. 330 mln dol., aby zapłacić ratę na rzecz… Już więcej nie mogę powiedzieć. Przepraszam.

Szanowni państwo, poruszamy się w oparach absurdu, ale jeszcze raz powtórzę…

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie ministrze, dziękuję bardzo za…

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Chciałbym zwrócić uwagę, że absolutnie…

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie ministrze, proszę…

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Absolutnie ostatnie zdanie. Absolutnie jako Ministerstwo Obrony Narodowej odnieśliśmy się do wszelkich zarzutów, które były. Jesteśmy zaskoczeni. Pierwszy raz zdarzyła się taka historia, że jako podmiot kontrolowany nie mamy wglądu do dokumentów, które nas bezpośrednio dotyczą. Absolutnie się z tym nie zgadzamy.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Na tym zakończyliśmy dyskusję.

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Przepraszam bardzo, panie przewodniczący, czy mogę prosić o głos?

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Nie, panie dyrektorze. Pan dwa razy zabierał głos i myślę, że to, co pan uważa…

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Tyle że kwestia…

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie dyrektorze…

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Michał Pawella:

Panie przewodniczący, kwestia dotyczy zarzutu. Ja chcę się tylko odnieść do kwestii kontroli.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Nie. Proszę państwa, na tym zakończyliśmy dyskusję. Zamknąłem dyskusję.

Przystępujemy do przyjęcia wniosku. Bardzo proszę przewodniczącego… To nie jest jarmark, koledzy. Pan przewodniczący Leszek Dobrzyński. Proszę o przedstawienie projektu opinii. Bardzo proszę. Aha, pan już przedstawiał. Rzeczywiście. Przepraszam bardzo.

W takim razie przystępujemy do głosowania. Rozumiem, że nie ma szans przyjęcia projektu przez aklamację. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem opinii nr 19 Komisji Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. w zakresie działania Komisji? Proszę państwa, będziemy głosować ręcznie. Dobrze. Elektronicznie. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem opinii nr 19 Komisji Obrony Narodowej? Proszę nacisnąć przycisk i podnieść rękę. Kto jest przeciwny? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Głosowało 22 posłów, 13 za, 9 przeciw, nikt się nie wstrzymał. Komisja przyjęła opinię.

Pozostaje nam jeszcze wybór sprawozdawcy. Słucham? Jest wskazany w treści opinii. Dobrze. Dziękuję bardzo.

W takim razie dziękuję państwu. Zamykam posiedzenie Komisji.